

MBU-16080002040304 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2018

Management of Industrial Relations - II

(Group : HRM)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

૧ ઔદ્યોગિક સંબંધોના હેતુઓ અને લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો. ૨૦

અથવા

૧ ઔદ્યોગિક સંબંધોને અસર કરતાં પરિબળો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. ૨૦

૨ ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, 1947 મુજબ ઔદ્યોગિક વિવાદો ઉકેલવા માટેની પદ્ધતિઓ વર્ણવો. ૨૦

અથવા

૨ ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, 1947 હેઠળ હડતાલની જોગવાઈઓ વર્ણવો. ૨૦

૩ કર્મચારી કલ્યાણ સેવાઓના હેતુઓ અને મહત્ત્વ વિષે ચર્ચા કરો. ૧૫

અથવા

૩ સામાજિક સુરક્ષા શું છે ? સામાજિક સુરક્ષાને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો. ૧૫

૪ ફેક્ટરી એક્ટ, 1948 હેઠળ આવરી લેવામાં આવતી આરોગ્ય અને સુરક્ષાની જોગવાઈઓ અંગે ચર્ચા કરો. ૧૫

અથવા

૪ ફેક્ટરી અધિનિયમ, 1948 હેઠળ મહિલા અને બાળકોના રોજગાર પરના પ્રતિબંધો વિષે જણાવો. ૧૫

ENGLISH VERSION

1 Discuss objectives and characteristics of Industrial Relations. **20**

OR

1 Briefly explains factors affecting Industrial Relations. **20**

2 Describe the methods of resolving industrial disputes as per Industrial Disputes Act, 1947. **20**

OR

2 Explain the provisions of strike under Industrial Dispute Act, 1947. **20**

3 Discuss objectives and importance of employee welfare services. **15**

OR

3 What is social security ? Explain factors affecting social security. **15**

4 Discuss health and safety provisions covered under the Factories Act, 1948. **15**

OR

4 Explain restriction on employment of women and children under Factories Act, 1948. **15**
